

Matarengi - Posten
Medlemsblad No 21
December månad år 2018

Matarengi Forskarförening

Se 957 31 Övertorneå

info@matarengi.org

I redaktionen: Ann-Kristin Sundelin, Vega Kihlström och Marita Mattsson Barsk

Replikan av Särkilax kyrka invigdes den 29 juli 2018

Foto: Tomas Simu

2018-11-29

Ordföranden har ordet

Den närmar sig med stormsteg, julen – med allt vad det innebär – som efterföljs av nyårsfirande och avslutas med trettondagen. Eftersom julafton infaller en måndag blir det många helgdagar från 4:e advent fram till trettondagen. För många familjer kan det kännas skönt att få vara tillsammans med sina barn utan att behöva nyttja så många semesterdagar. Årsslutet blir samtidigt en sammanfattning av det gångna året.

Under sommaren har det i Övertorneå varit flera kulturaktiviteter som uppmärksammats i media. Kommunen har inlett ett projekt med satsning på offentlig konst. Projektet kallas för Konstens väg och planen är att den skall sträcka sig längs delar av gamla järnvägen eller banvallen i Övertorneå, Luppio och Hedenäset. I somras invigdes den första biten i Övertorneå med de storslagna konstverken ”Stjärnor under himlen” och ”Bro över tiden”. Tanken är att projektet skall fortsätta under de närmaste åren i Luppio och Hedenäset. Ett annat konstverk som invigdes är ”Tornedalskvinnan” placerad centralt i samhället utanför Apoteket och Sparbanken Nord. Bronsstatyn har engagerat befolkningen och folkets reaktioner har varit både ris och ros.

Replikan av Särkilax kyrka som timrades för ett år sedan - inför 400-årsjubilet då kyrkan spolades bort av vårfloden - har i sommar rests i närheten av där det ursprungliga kapellet/kyrkan stod. Till den högtidliga invigningen i slutet av juli hade samlats kring 1.000 åhörare för att lyssna på kyrkliga potentater från den Svenska kyrkan, Katolska kyrkan och Rysk-ortodoxa kyrkan. Den nya kyrkobyggnaden är ett gediget hantverk utförd i ålderdomlig byggnadsstil. Föreningen Särkilax kyrkas vänner planerar olika aktiviteter under sommaren 2019 och kyrkan kommer att vara öppen för besökare.

I våras var vi i Matarengi Forskarförening med och anordnade en kvällsföreläsning om DNA i släktforskningen med Peter Sjölund som föreläsare. Under hösten anordnade vi ett välbesökt seminarium, Erik Wahlberg 100 år. Ni kan läsa mer om seminariet längre fram i medlemsbladet.

Till vår stora glädje har vi under de senaste åren haft en ökning av medlemstalet. För första gången, sedan föreningen bildades, har vi under hösten blivit fler än 100 betalande medlemmar. Jag vill passa på att rikta ett stort tack till er alla som under året lämnat sitt stöd till vår verksamhet. Ett speciellt tack till er som bidragit med artiklar till vårt medlemsblad och till redaktörerna som sammanställt tidningen. Om ni läsare har artiklar eller notiser som ni vill publicera i Matarengi Posten så är ni alltid välkomna att skicka era bidrag till någon av redaktörerna eller till mig.

Med tillönskan om God Jul och Gott Nytt År!

Thomas Wahlberg, ordförande

Information

Matarengi Forskarförening träffas i NKFC-huset på Matarengivägen 24 i Övertorneå. Forskarträffarna fortsätter som tidigare varje torsdag kl.18.00 t o m 13 december i forskarsalen. Efter juluppehållet börjar träffarna den 10 januari 2018.

Styrelsen för Matarengi Forskarförening

Ordförande: Thomas Wahlberg

1:e vice ordförande: Tomas Simu

2:e vice ordförande: Vega Kihlström

Styrelseledamot/kassör: Bror-Erland Härmä

Styrelseledamot/sekreterare: Marianne Rantapää

Ersättare:

Ingrid Fryksell

Birgit Furmark

Åke Ersson

Ann-Kristin Sundelin

Medlemsavgift för 2019

Styrelsen för Matarengi Forskarförening hoppas på fortsatt stöd från medlemmarna under år 2019. Ni kommer att få påminnelse om inbetalning av medlemsavgift och kallelse till årsmöte 2019 i januari/februari. Besök vår hemsida <http://matarengi.org> och delta i våra aktiviteter. Som medlem får du tillgång till Erik Wahlbergs släktforskning på hemsidan <http://erikwahlberg.se> via internet.

Medlemsavgiften inbetalas på bankgiro Swedbank 5715-0831. Uppge alltid namn och aktuell e-postadress.

150 kr/medlem

200 kr/familj

200 kr/organisation

Släktforskningens dag lördag 16 mars 2019 – Tema: fotografiet och släktforskningen

Fotografier berikar släktforskningen på olika sätt. Porträtt konkretiserar den bild av människor som släktforskaren får genom de skriftliga källorna. Bilder av byggnader och lokalsamhällen ger konkreta intryck av de miljöer som anfäder och anmödrar levde i.

Matarengi forskarförening vill ha in gamla fotografier från Övertorneå kommun med omnejd.

Har du någon eller några foton som vi får låna till en utställning? Gärna porträttfotografier med lite bakgrundshistoria och uppgifter om personen. Fotografier på gamla byggnader, järnvägsepoken, butiker eller annat är också av intresse. Fotografierna kan skickas eller lämnas in till NKFC, Matarengivägen 24i, 957 31 Övertorneå. Skannade fotografier kan skickas till info@matarengi.org.

Seminariedag tillägnad Erik Wahlberg 100 år – 22 september 2018

Erik Wahlberg 1918-2018

Matarengi Forskarförening anordnade tillsammans med Övertorneå kommun, Sparbanken Nord och Nordkalottens Kultur- och Forskningscentrum ett seminarium lördagen den 22 september med anledning av att Erik Wahlberg i den veckan skulle fyllt 100 år. Seminariet hölls på Tornedalens Folkhögskola i Övertorneå med föreläsningar av olika författare och historievetarare.

Erik Wahlberg, i folkmun kallad Kallioisen Erkki, föddes den 18 september 1918 i Kallioinen, Soukolojärvi i Övertorneå kommun. Hans far, Isak Wahlberg var hemmansägare, jordbrukare och predikant och gift med Hanna, född Kommes från Niskanpää. Erik var det tredje äldsta barnet i en syskonskara på femton.

Så här beskriver Thomas Wahlberg Eriks uppväxt :

”När Erik växte upp, fanns det inte elektrisk belysning i byn och faciliteter som radio var okänt. Kvällssysslor efter mörkrets inbrott utfördes inomhus i skenet från en lykta, ett stearinljus eller i pärtskenet (pärtsken = kiilun valossa). Det var vanligt att äldre personer dåför tiden, som kvällsnöje, genom muntlig tradering förde vidare berättelser om livet, seder och bruk, händelser och om människor som levtt förr. Erik lyssnade under sin uppväxt gärna på sin farmors mors berättelser. Hon bodde på gården och levde mellan åren 1851-1933. Hon var en av dem som kom att väcka den unge Eriks intresse för hembygdens språk, kultur och släkter.”

”År 1931 fick Soukolojärvi by elektrisk belysning framdragen till gårdarna. Detta underlättade läsning och annan kvällssysselsättning inomhus under den mörka årstiden. Under fritiden läste Erik det han kom åt. Han lånade ofta böcker av byns lärare bl.a. uppslagsverk som han studerade med stort intresse.”

Efter studier vid Tornedalens folkhögskola, värnplikten och inkallad i omgångar under beredskapstiden flyttade Erik Wahlberg 1942 till Stockholm och hösten 1953 till Uppsala för vidare studier och forskning. Erik Wahlberg disputerade 1963 och blev filosofie doktor i finsk-ugriska språk vid Uppsala universitet.

Redan under 1940-talet hade Erik framfört idéer om minoritetsfolkens rätt till sitt språk och sin kultur och han kom att bli en av pionjärerna inom forskning av ortnamn, birkarlar, språket och släkter i Tornedalen. Förutom sin doktorsavhandling, Finska ortnamn i Norra Sverige och Bondeskalden Antti Keksi, som gavs ut i Tornedalicaserien, skrev han artiklar och medverkade sammantaget i ett 20-tal publikationer. Hans släktutredningar omfattar uppskattningsvis ca 130 000-140 000 namngivna personer på ömse sidor om Torne älv. På Nordkalottens kultur- och forskningscentrum (NKFC) i Övertorneå finns hans släktutredningar och det mesta av hans forskningsmaterial samlat och tillgängligt.

År 1969 flyttade Erik Wahlberg tillbaka till sin hemby, Soukolojärvi. Wahlbergs hem var alltid öppet för besökare som var på jakt efter sina rötter. Han hade ett gott minne och kunde från minnet redogöra för besökaren släktleder ända ner till 1600-talet. Wahlberg fortsatte med sin forskning i sin stuga ”Erkin pirtti”. Han var engagerad i den laestadianska väckelserörelsen och medverkade som predikant vid bönemöten. Han avled den 1 november 2012 vid en ålder av 94 år.

Mer uppgifter om Erik Wahlberg finns på hans hemsida under fliken Erik Wahlberg.
<http://erikwahlberg.se/>

Seminariedag lördagen den 22 september 2018

Seminariet inleddes med en välkomsthälsning av **Thomas Wahlberg**, ordförande i Matarengi Forskarförening.

Thomas Wahlberg och Erling Wande

Foto: A-K Sundelin

Första föreläsningen ”Sóon valehtelematon tosi – med Erik Wahlberg på språkresa i Pajala med omnejd” hölls av **Erling Wande**, språkforskare och professor emeritus i finska. Erling Wande berättade om sina upplevelser när han tillsammans med Erik intervjuade personer i Tornedalen om deras språk.

Sture Torikka

Foto: A-K Sundelin

Sture Torikka, fil kand i historia och etnologi, forskare och författare i Tornedalsk historia höll föreläsningen "Kallioisen Erkki och jag". Han skildrade sina möten med Kallioisen Erkki.

"Erik Wahlberg och laestadianismen" hölls av **Lars-Olof Kevnell**, kyrkoherde emeritus. Han berättade om Erik Wahlberg som "sarnamies" dvs predikant.

Lars Elenius, professor i historia vid Luleå tekniska universitet höll i föreläsningen "De magiska ortnamnen i forskningen"

Tuomo Korteniemi, redaktör och förläggare presenterade boken om Erik Wahlberg som planeras att ges ut med titeln "Minnesskrift om Erik Wahlberg".

Seminariet blev välbesökt med ca 50 deltagare. "Det här blev en dag som Erik Wahlberg själv skulle ha uppskattat stort", sa en av deltagarna.

Arbetsgruppen - Erik Wahlberg 100 År.

Marita Mattsson Barsk, Vega Kihlström, Ann-Kristin Sundelin

Utdrag ur Dagboks anteckningar Flotting i Torneälv i Karungi distrikt nr 3

Torne älv på 1960-talet

Foto: Vega Kihlström

Dagsverksbok 1/11 1932 – 5-20 april, 16 maj, 3 juni, 17 juni, 1 juli, 15 juli, 1 augusti, 17 augusti 1933

Selim Rousu, F.	Seth Rousu, S.	Emil Mörtti F.
Frans Pajala	Karl Liikamaa	Matti Kankanranta
Gustav Kankanranta	Seth Kankanranta	Isak Mörtti
Ville Keskitalo, F.	Anton Pipping	K. Liikamaa med häst
Z. Sipola med häst	Karl Tukea	Erik Kankanranta
William Waara	W.Mikkola o son 2 hästar	Emil Åberg med häst
Henning Senbom	Åke Asplund	Bror Asplund
Elis Niemi	Henrik Simu	Eino Pipping
William Mäki	August Alamaa	Alarik Keksitalo F.
Karl Keksitalo	Ernst Mörtti	Erik Ojanperä
Maunu Rousu	Sakari Kostenius	Willian Kostenius
Karl Järnström	Pauli Hovli	

/Vega Kihlström

TOLKAR OCH SKRIVARE I TORNEÅ DOMSAGA

Per-Olof Snell

Redan på 1200-talet synes finsk- och svenskspråkiga bosättare ha bebyggt Tornedalens kustområden och älvdalen där rättskipning på häradstingen omnämns på 1300-talet. Med tanke på att huvuddelen av befolkningen var finskspråkig, och de underlagmän som uppträdde som lagläsare var svenskspråkiga, krävdes att nämnden och allmogen assisterades av tolk. Fram till början av 1500-talet är dock mycket litet känt om rättskipningen. Den första kända rättsakten är från den 29 juni 1386 och i den omnämns också ett tidigare räfsteting - landsting - i Torneå. Akten har följande lydelse:

Peter Jäken, underlagman i Norrbotten, tilldömer ärlig fru, fru Catherine Magnusdotter den laxfors, som ligger i Torne socken, henne och hennes arfingar til evärdelig ägo, efter 12 manna vittne, efter rätta räfsteting, då Philpus Carlsson räfsteting höll i samma Torne socken, å deras herres konungens och drotsens Boos vägnar, närvarande hederlige män herr Anders, prost i Norrbotten, och Jöns Frijs af Kijm. Dat. Die s. Petri et Pauli.

Katarina Magnusdotter var dotter till lagmannen Knut Matsson och Birgitta Knutsdotter Lejonbielke.¹ Birgittas halvbror Nils Asbjörnsson Sparre hade av ärkebiskop Olov Björn fått kungligt brev på att kolonisera området kring Pite älv och torde då även ha tillägnat sig forsen i Torne socken. Möjligen avsåg Matkakoski i Korpikylä som övertagits av Gustav Vasa vid reduktionen i början av 1500-talet.

Nästa kända ting i Torne socken ägde rum 1420 då birkarlar klagade på att lösmän från Tavastland åkte omkring i lappmarken och bedrev handel utan att betala skatt. Ett efterföljande ting i Torne 1424, där en minimiskatt stipulerades, redovisar för första gången namnen på de tolv edsvurna män som satt i nämnden : Olaff Göthe, Nils Michelson, Hindrich Mårthenson, Olaff Håke, Olaff Nilson, Olaff Muppe, Hindrich Wichtekajinen, Olaff i Kärespecke, Anders Claeson, Caupe Caupeson, Enewal och Jöns Smeck. Namnskicket antyder att de kan ha haft sitt ursprung i Finland, Götaland och Tyskland.

Från 1539 till 1580-talet finns saköreslängder med angivande av tolvmännen vid tingen. För perioden 1602-1618 finns också domböcker bevarade och av dessa framgår även vilka som var tolvmän och tolkar vid dessa tingen. Därefter finns åter luckor fram till 1631 då saköreslängder börjar redovisas i länsräkenskaperna dock utan angivande av tolvmän. Trots att Gustav Vasa föreskrivit att domböckerna skulle upprättas i två exemplar, varav det ena skulle inläggas i kronans kansli och det andra förvaras i sockenkistan, synes påbudet inte ha följts. Först i 1635-års renoverade dombok för Västmanlands län återfinns domar och sakören redovisade för Torneå socken som uppges ha inlevererats samma år. Av domboken framgår att Lars Olofsson Harri från Kukkola är tingstolk och han upptas också som tolk i 1637-års dombok som den 23 februari 1638 inlevererats av herredagsmannen Nils Ambrosiusson i Skellefteå och ingår i domboken för Örebro län. Från mitten av 1640-talet fram till 1710-talet finns domböckerna från

¹ Hans Gilllingstam, Vem var fru Catherine Magnusdotter 1386, Släktforskarnas årsbok 2006, s. 253-255.

Torneå socken årligen bevarade i de renoverade domböckerna från Gävleborgs-, Västernorrlands-, Jämtlands-, Västerbottens och Norrbottens län.

Rättskipning utövades av underlagmannen, som benämndes lagläsare, tillsammans med 12 edsvurna män - tolvmän - från Torne socken vilka med sin person- och lokalkännedom i många fall var de verkliga domarna. Sockenmännens inlagor torde ha varit utformade av sockenskrivaren medan saköreslängder upprättades av underlagmannen och förordningar från centralmakten upplästes på tingen och uttolkades på finska för tingsförsamlingen. Hur tolkning gick till framgår inte av akterna förrän från slutet av 1500-talet då en svensk-finsk tingstolk, tidvis benämnd sockentolk, deltog vid tingen. Fristedts uppgift att tolkar infördes först 1666, och att detta indirekt bevisar att de underlagmän som dessförinnan verkade var kunniga i finska språket, stämmer inte.² Som lagläsare under 1500- och 1600-talet tjänstgjorde följande personer från sydliga nejder vilka knappast behärskade finska:

Anders Persson i Grubbe	~1528	
Lars Olofsson (Björnram) Umeå	1543~1550 (gift med en dotter till Anders Persson Grubb)	
Jacob Andersson i Grubbe	1553~1555	
Mårten Larsson (Björnram) i Svartvik	~1555-1569 (vikarierande underlagman 1555-1563)	
Anders Jacobsson i Grubbe	1568 (vikarierade för Mårten Larsson)	
Sven Persson i Piteå	1569-1598	
Jacob Andersson Grubb i Grubbe	1598-1638	
Lars Jacobsson i Grubbe	1639-1672	
Henrik Winblad von Walter i Piteå	1673-1695	Häradshövding

Av ett brev den 31 december från Karl IX från Västerås slott, ställt till allmogen i Torne socken, framgår att deras utsände Clemet Henriksson från Vojakkala som besökt kungen begärt att få en finsk lagläsare och fogde som folket kunde tala med och förstå.³ Trots att kungen i brevet utlovar detta hände inget utan sockentolken fick fortsatt vara länken mellan lagläsaren och allmogen. Möjligen tog Clemet Henriksson åter upp frågan då han 1613 reste till Stockholm för att hos Kungl. Maj:t vädja om skattelättnader för socknen. Inget antyder dock att någon finskspråkig lagläsare tillsatts. Fristedts uppgifter kan således avfärdas och hans försök att referera de tidiga saköreslängderna är tyvärr också mycket bristfälligt med feltolkning av namn- och ortsuppgifter.

Noteringarna från ting i Torne socken är fram till 1640-talet i de flesta fall rena saköreslängder där vid tingen avhandlade tvisterna om hemman, ängar, fiskerätter och arvsförhållanden saknas. Att den senare typen av frågor avhandlades vid de tidiga tingen framgår dock i de rättsprocesser som drevs vidare till Svea Hovrätt där kopior från häradstingen finns redovisade. De renoverade domböckerna från mitten av 1640-talet och framåt redovisar domarna medan inlagor till tingen i de flesta fall förkommit. Bland originalhandlingarna som finns på Landsarkivet i Härnösand finns dock ett fåtal tidiga inlagor och kvittenser bevarade. Tingsprotokollen behåller under åren sin form där underlagmannen, som var domare vid tinget, nämns först varefter tolvmännen listas med namn och hemort. Därefter följer uppgifter om de enskilda ärendena med utdömda böter. Tolvmannalistan på 1600-talet inleds med namnet på tingstolken som oftast var en av de främsta tolvmännen. Mycket talar för att denna praxis gällde även tidigare. Tvåspråkiga

² Erik Fristedt, Torneå Domsaga 1270-1970, Falun 1970.

³ Johan E. Waaranen, Handlingar upplysande Finlands Historia under Karl IX:s tid, II 1603-1608, s. 362-364, Helsingfors 1866.

birkarlar synes på 1500-talet tidvis stå för tolkandet där lappfogdarna från Armassaari, Vojakkala och Niemis torde ha varit speciellt anlitade. Möjligen kan följande nämndemän som synes ha haft en ledande roll i socknen ha varit tolkar:

Jöns Olofsson Kyrö i Päckilä, som upptas i birkarlalängden 1553, står först bland tolvmännen 1539, då även **Olof Anundsson**, möjligen som tolk, ingår i nämnden. 1543 är både Olof Anundsson och sonen **Anund Anundsson** tolvmän.

Henrik Laffue i Raumo står från 1547 till 1565 så gått som årligen först bland tolvmännen. Han är 1553 birkarl och storbonde med 17 kor på sitt hemman om 1 spannländ och 30 lass äng.

Anders Ersson i Pudas, eller Anders smed som han också benämns, är tolvman redan 1547 och står först bland tolvmännen 1555, 1557 och 1569. Hans hemman i Pudas kom i slutet av 1580-talet att övertas av länsmannen Hans Eskilsson.

Andra möjliga tolkar vid tingen, antydd av deras placering i längden, var: **Henrik Larsson** i Vojakkala, **Olof Drucken** i Raumo, **Nils Oravainen** i Vojakkala, **Jöns Henriksson Galher** i Alkkula, **Anders Pakkainen** i Kukkola, **Jöns Olofsson** i Niemis samt **Jöns och Henrik Koure** i Vojakkala.

Henrik Olofsson i Armassaari benämns i jordeboken 1543 *Henrik tolk*. Att han var svenskspråkig antyds också av namnet på sonen Stig som 1546 upptas i längden och efterträder fadern. Koppling till svenskspråkiga områden framgår av att Björn i Umeå i början av 1600-talet innehar ägor på Armassaari. Att Olof Anundsson d.ä. i Armassaari och hans efterkommande var tvåspråkiga styrks av att de upprätthöll fogdebefattningar samt att byanamnet Armassaari i tiondelängden 1603 byttes mot Tulkkila. Släktnamnet *Tulkki* användes dock aldrig av Olof Anundsson d.ä. eller hans ättlingar.

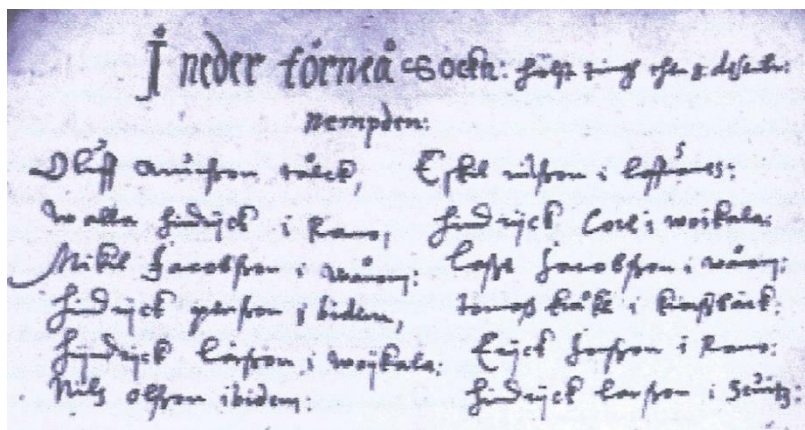
Henrik Larsson i Vojakkala och hans söner - Josef, Clemet och Lars - synes alla ha varit tvåspråkiga. Ett tecken på Josefs tvåspråkighet är utnämningen till fogde samt att han 1563 personligen drev en tvist i Erik XIV:s nämnd i Stockholm och hos lagmannen Ture Persson Bielke i Uppsala där han uppvisar brev från tinget i Torne med vittnesmål av Henrik Laffue i Raumo. Clemet fick betalning för en resa med Clas Dubbin till Kolahus år 1600 då han användes som tolk. Han uppvaktade också kungen 1607 och 1613 som allmogens representant. Brodern Lasse, som var lappfogde, tillfogas i omgångar epitetet *tålck*. Att han var väl kunnig i det svenska språket framgår av en skrivelse med egen hand ställd till hertig Karl omkring 1597 samt inlagor på rådhuset i Stockholm.⁴ Lappfogdarna i Niemis - Olof Henriksson, Jöns Olofsson och Nils Olofsson - torde ha varit tvåspråkiga. Tecken på det är bland annat redovisningar till kammaren vilka Jöns Olofsson själv synes ha skrivit samt att han sändes till Norge som underhandlare under Kalmarkriget.

Tolkarna i Tornedalen behärskade svenska och finska och i många fall troligen även lapska. Rysktalande tolkar fick vanligen epitetet *ryssetolk* varför Clemet Hindrikssons tolkande vid besöket till Kolahus torde ha avsett finska. Samtidigt tjänstgjorde Finved Bengtsson som *lappetålck* för Arendt Josting. Henrik Jöransson i Niemis, som under lång tid verkade i

⁴ RA, Ständernas besvär R 5489. 1597

lappmarken, var på 1650-talet lappsk-svensk tingstolk i Torne lappmark innan han sattes till tolk i Torne socken.

Mårten Enevaldsson - Mårten Tolk, eller Mårten Nylänning - var 1574 fogdekarl i Torne socken, då han drog med brev till Kungl. Maj:t i Stockholm. Fram till och med 1606 upptas han som nämndeman, tolk och birkarl på Björköen. Änkan Brita - dotter till Anund Olofsson i Armassaari - redovisar gården från 1607 och följs 1613 av sonen Johan Mårtensson född omkring 1587. Brita Anundsdotter uppges av sondottern Brita Johansdotter Ruomi i Päckilä ha bott på det hemman som senare benämns Luodonpää på Björköen. Johan efterträds 1617 på hemmanet i Björköen av kopparslagaren Clemet Larsson, som 1613 kommit till socknen från Luleå. Johan blir i början av 1620-talet husbonde på Wiik i Vuono och är nämnde- landstings- och riksdagsman. När Clemet kopparslagare flyttar som borgare till Torneå övergår gården på Björköen till Lars Mårtensson. Clemet kopparslagares dotter gifter sig med borgaren Clemet Larsson som var son till lappfogden Lars Henriksson från Vojakkala. Giftermålen synes ha skett i en svensktalande släktkrets.

Tolvmän vid vintertinget I Nedertorneå socken 1608

Olof Anundsson d.y. i Armassaari var tillsammans med Lars Henriksson i Vojakkala den flitigast anlitate tolvmannen i socknen fram till början av 1620-talet. Vid sommartinget 1608 är Lars Henriksson tolk vid tingen i Neder- och Övertorneå. Olof Anundsson som är tolk vid vintertingen i båda socknarna får epitet *tälck* då han står först i längden. Det är oklart hur länge Olof Anundsson verkat som tolk då saköreslängder saknas 1619-1635. Som lappfogde har Olof Anundsson efterlämnat med egen hand skrivna inlagor vilket styrker att han var väl bevandrad i det svenska språket.

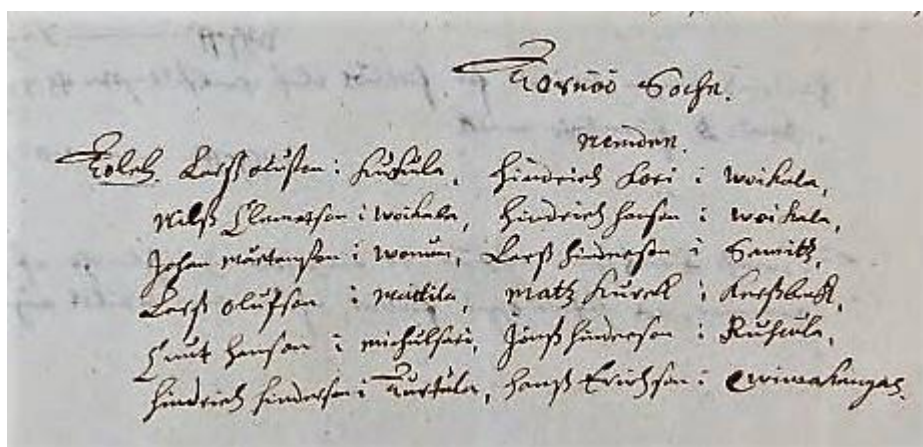
Lasse Jundelsson

Olof Anundsson

Namnteckningar för Lars Henriksson (1597) och Olof Anundsson (1602)

Lars Henriksson i Vojakkala, som var son till birkarahövdingen Henrik Larsson, är troligen den tolvman som lämnat flest spår efter sig vid tingen i socknen, vid Svea Hovrätt och vid rådstugan i Stockholm. Han var birkarl och fogde i Torne lappmark 1585 och i Kemi lappmark 1594-1597. Vid de ting som redovisas de två första årtiondena av 1600-talet intar han vid flesta

tillfällen tolkrollen. Det är oklart hur länge Lars Henriksson var aktiv som tolvmän men av en handling från 1628 antyds att han då fortfarande företrädde allmogen. Kyrkoherden Mårten Wargius klagar i ett brev till kammarrådet Johan Skytte den 20 augusti 1628 på *en orolig man här i socknen, benämnd Lars Henriksson, fordom Lappmarksfogde*, som gjort allmogen motvillig att utbetala laxtiondet och nu rest till Stockholm för att ta upp saken. Skälet till att allmogen inte skulle erlägga något tionde av laxfisket var enligt Lars Henriksson att Johan Skytte vid en resa i Norrland hade sagt att laxtiondet skulle vara inneslutet i stadgelaxen som utgick i socknen. Allmogen hade därför innehållit den del prästen ansåg sig ha rätt att bekomma. Wargius vädjade till Skytte att stoppa Lars Henrikssons myteri.⁵ Hur det gick med Lars Henrikssons uppvaktning är oklart men året därpå synes han ha avlidit då änkan Margareta redovisar gården i Torneå. Olof Anundsson d.y. synes också ha avlidit under 1620-talet.

Tolvmän vid tinget i Torne socken 1635

Lars Olofsson upptas som tolk i saköreslängder för Torne socken 1635 då lagläsaren Jacob Andersson Grubb håller ting i närvaro av befallningsmännen Peder Andersson och Könik Persson. Lars Olofsson, som var son till birkarlen Olof Eriksson Harri i Kukkola, delade Harri stamhemman med brodern postbonden Henrik Olofsson Harri. Enligt roteringslängden 1637 är Lars Olofsson 56 år. På Harri stamhemman, av vilket Henrik tilldelats $\frac{1}{2}$ mantal och Lars $\frac{1}{3}$ mantal, håller bröderna 1637 tillsammans 4 hästar, 2 stutar, 1 tjur, 29 kor, 4 kvigor och 15 får. Det är oklart hur Lars Olofsson tillägnat sig sina språkkunskaper, samt när han tillträtt som tingstolk, men med tanke på hans ålder får man förmoda att han efterträtt Lars Henriksson i slutet av 1620-talet. Lars Olofsson är tingstolk fram till 1659, då han skulle vara 76 år. Han kvarstår som tolvmän till 1669 varefter svärsonen Lasse Hundersson tar över. Redan 1672 avsäger sig denne uppgiften på grund av sjukdom.

Henrik Jöransson, som är son till prästen Georgius Henrici i Niemis, är på 1650-talet tolk i Lappmarken. Han utsågs vid häradstinget i Torne socken den 21 november 1659 även till sockentolk. Vid häradstinget i Övertorneå den 13 februari 1668 begärde emellertid allmogen i Övertorneå att få Hans Larsson Packainen till sin tolk föregivande att Henrik Jöransson är mycket ålderstigen och dessutom årligen måste resa om vintern i lappmarken eftersom han är lapptolk. Han synes då ha varit 62 år eftersom han vid roteringen 1638 uppges vara 41 år.

⁵ RA, Kammarkollegiet, Kansliet EIIa:26, 1628. Inkommande suppliker, fol. 65r-66r.

Hans Larsson Packainen i Vojakkala svor vid häradstinget den 16 mars 1666 sin ed som nämndeman och tolk för Nedertorneå socken och från 1668 övertog han tolksysslan även i Övertorneå och benämns sockentolk. Han var född i Torneå där han synes ha gått i skola. Fadern Lars Larsson, som var son till kyrkoherden Lars Henriksson i Kemi, hade fram till 1617 delat hemmanet i Haparanda med brodern Abraham Larsson innan han 1619 övertog Pakkala i Vojakkala. Lars Larsson som var borgare i Torneå omkom och miste allt sitt gods vid ett skeppsbrott på resa till Stockholm hösten 1643 vilket drabbar familjen ekonomiskt. Hustrun Malin upptas i Vojakkala med en son från 1645 vilket indikerar att Hans då fyllt 15 år. I mantalslängden år 1700 uppges han vara 70 år. Från och med 1649 står Hans Larsson som husbonde på hemmanet om 2/3 mantal i Övre Vojakkala. Hans Larsson som i slutet av 1600-talet också var kyrkvård var under fyra årtionden involverad i värdering av hemman, ängar och fisken vid olika rättstvister och kvarstod som tingstolk till början av 1710-talet.

Hans Larsson Packainens namnteckning 1699

Sockenskrivare i Torne socken

Efter Hans Larsson Packainens död i början av 1710-talet synes uppgiften som tingstolk tidvis ha upprätthållits av sockenskrivaren vars uppgift var att bevaka sockenmännens rättigheter i kamerala ärenden. De såg till att underlagen för skatteuppbörden var korrekta, förde protokoll vid sockenstämmor, skrev köpehandlingar, testamenten och andra privata dokument för allmogen. Landskapshandlingarna för 1500-talet omnämner emellertid ingen sockenskrivare i Torne socken vilket antyder att uppgiften kan ha skötts av prästen. Eskil Andersson Ruuths son Israel har efterlämnat flera skrivelser som antyder att han varit skrivare. Lappfogdarnas skrivare, som är kända från mitten av 1500-talet, kan också tidvis ha agerat sockenskrivare

Marcus Jönsson Fordell, som synes ha varit son till skinnköparen Jöns Knutsson Fordell, upptas första gången i fogden Hans Swenskes räkenskaper 1563.⁶ Han uppges *brukas i lappmarken och håller sig där med kost själv medan han är i lappmarken*. Från 1565 var han Nils Oravainens skrivare och uppförs i Päckkilä, där han genom gifte blivit ägare av ett hemman som från 1583 upptas under Vitsaniemi. Han var skrivare fram till 1598 då Olof Turesson inträder som skrivare.

Jacob Persson var fogdeskrivare 1581 då han i en skrift angav att anledningen till att Sverige förlorat sin rätt att uppta skatt på Kolahalvön berodde på ett svikligt förfarande för 37 år sedan - 1544 - från kemibirkarlarnas sida. Möjligen avsågs tvisten mellan Henrik Larsson i Vojakkala och Kemibirkarlarna om rätten till lappmarken.⁷ Jacob Persson var Josep Henrikssons skrivare 1581 då han i slottullängden benämns *Jacob lappfogdeskrivare från Tornö*. Till

⁶ FRA, 4656, fol. 1.

⁷ Någen Berättelse om Lappemarcken och Trinnäs schriffven aff Jacob Persson 1581. Danm. Finnm. H.S.H. 39, s. 100 ff.

Skinnkammaren inlämnade han 1582, på Josep Henrikssons vägnar, skinn från Kemi lappmark. Han synes vara identisk med Jacob Persson i Ilmola som var birkarl på 1580-talet och av Kemiborna 1585 önskades som lappfogde i stället för Nils Olofsson från Niemis som han tidigare tjänat. Möjligen var Jacob son till Peder Knutsson Fordell, som 1561 var fogde och redovisade Kemi lappmark.

Anders Eskilsson, son till kyrkoherden Eskil Andersson i Torne, var skrivare för lappfogden Lars Henrikson 1585, då han uppbar 2 tunnor korn i skrivarlön. Det är oklart om Anders Eskilsson behöll befattningen kommande år då han upptogs bland köpmän och birkarlar i Torne socken och var skeppare på faderns skuta fram till sin död 1595.

Olof Turesson var 1598 och 1599 skrivare för lappfogden Olof Olofsson men spåren efter honom är få. Tiondelängden 1601 anger, att *lappskrivaren* Olof Turesson på fogdens befallning fått 24 tunnor korn. Han upptas från 1601 i Kukkola och benämndes i 1605 års mantalslängd gammal tjänare medan han i 1609 års avkortningslängd benämns fogdetjänare och underskrivare. Han tycks ha efterträtt fogdetjänaren Per Jönsson Packainen på Kallio hemman och uppges i hjonelagslängden 1610 vara en fattig fogdekarl. Han upptas sista gången i 1623-års roteringslängd då han uppges vara utgammal.

Anders Simonsson Ruuth, som var son till kyrkoherden Simon Nicolai Ruuth i Kemi, var skrivare i Kemi lappmark. När han konfirmerar uppbördens av lagmansrättan i Kemi lappmark den 3 mars 1616 i Sodankylä uppges han vara lagmannen Jesper Matssons Kruus tjänare.⁸ Lappar i Enare utfärdade den 6 mars 1618 ett bevis för lappfogden Jacob Burman underskrivet av kyrkoherden i Kemi Nicolaus Matthiae Rijngius och *Anders Simonsson fordom skrivare i lappmarken*. Möjligen är han identisk med den Anders Simonsson som 1623 installerat sig som borgare i Torneå, där han vid roteringen 1627 uppges vara sjuklig och ligger på säng för att 1629 ha följts av änkan Lisabet. Hon gifter sig med borgaren Henrik Henriksson som blir far till skepparen Henrik Henriksson Strand.

Lars Larsson i Haparanda, som var son till kyrkoherden Lars Henriksson i Kemi, synes ha varit lappfogden Jacob Olofsson Burmans skrivare i Torne lappmark 1617. Som birkarl deltog han vid lappmarkstingen då mantalslängder upprättades.⁹ Mantalslängden för Jukkasjärvi konfirmerade han med sitt bomärke och sin namnteckning åtföljd av slängarna m.p. för *manu propria* – egen hand.

Abraham Larsson i Haparanda, som från 1601 upptas i Torne socken, upprätthöll möjligen tjänsten som sockenskrivare i Kemi socken innan fadern kyrkoherden Lars Henrikssons död 1600. Tiondelängden för Kemi socken 1599 avslutas nämligen som följer: *Att detta är ett visst och oförfalskat register och jag haver inte min faders signet beder jag den ärlige man Herr Simon Kirkeherden om sitt signet här nedanunder*¹⁰. Troligen var det den äldste sonen Abraham som tecknade längden. Vid häradstinget i Torne socken den 17 juli 1605 uppges att Abraham tillsammans med Herr Lars [Lorff] i Suensaari och länsmännen Henrik Larsson från Kemi och Jon Håkansson från Skellefteå deltagit då Mäster Didrik [Ruut] var lagman. Vid tinget som

⁸ FRA, Fogderäkenskaper Korsholms län, No. 4988.

⁹ RA, Landskapshandlingar Norrland, Lappmarken, 1617:15.

¹⁰ FRA, Fogderäkenskaper Korsholms län, No. 4815.

måste ha hållits omkring 1601 synes Abraham ha haft någon form av uppgift – möjligen som tolk eller skrivare.

Martinus Wargius är den först namngivne sockenskrivaren i Torne socken. Han uppges vid häradstinget i Nedertorneå den 16 mars 1666 ha varit sockenskrivare och för detta i ersättning fått ett lass hö av var rök i socknen, en uppbörd som fortsatt sedan han lämnat befattningen. Wargius synes ha upprätthållit sockenskrivaruppgiften 1624-1639 då han var kyrkoherde.

Peder Clemetsson utsågs till sockenskrivare vid häradstinget i Nedertorneå socken den 29 november 1641. Han upptas 1643 på Salmi i Vuono där han finns med hustru och dotter 1650. Den 10 augusti 1651 ställs han för rätta och döms till döden för hor med änkan Malin Larsdotter i Vojakkala. Möjligen var hon Lars Larssons Packainens änka. Beslutet om dödsdomen lämnades till Svea Hovrätt för avgörande men det är oklart om den verkställdes. Möjligen berörs en av parterna i denna sorgliga historia när borgaren Casper Ekman på rådstugan i Torneå den 7 april 1677 kräver Samuel Glasmästares änka på en skuld från juni 1652 som Samuels mormor Sal. Per Clemetssons änka inte skulle ha betalt avseende 29 ½ alnar skruvsnören. Rätten konstaterade dock att Samuels mormor blivit av Samuel född fram till sin död och att hon varit ett allmosehjon som tiggde i staden varför kravet avvisades.

Den 3 juli 1657 ställdes för Nedertorneå häradsrätt en gift person Peder Clemetsson *vilken gavs skuld att hava bedrivit enfalt hor med änkan Malin Eriksdotter i Vojakkala*. Peder dömdes till 80 daler silvermynt i böter och konan Malin fick böta 40 daler silvermynt. Vidare anklagades Peder Clemetsson för att ha bedrivit enfalt hor med Margareta Eriksdotter i Kiärsbäck och dömdes till 160 daler silvermynt i böter medan Margareta kom undan med 40 daler silvermynt. Peder Clemetsson upptas i Torneå 1658 med hustru och dotter för att åter försvinna. Horkarlen 1657 synes inte ha varit sockenskrivaren utan möjligen en son till borgaren Clemet Larsson som var son till lappfogden Lars Henriksson. Clemets söner Mats och Peder finns i början av 1660-talet i Umeå varifrån Mats 1673 återvände till Torne socken som länsman medan brodern Peder 1672 och 1673 figurerar i processer på rådstugan i Umeå.

 A handwritten signature in dark ink on a light-colored background. The signature is written in a cursive, historical script. The name 'Peder Clemetsson' is clearly legible, with 'Peder' on the top line and 'Clemetsson' on the bottom line. There are some additional scribbles and flourishes below the name.

Peder Clemetssons namnteckningar 1644

Abraham Abrahamsson, son till länsmannen Abraham Larsson i Haparanda, är sockenskrivare sommaren 1650 och torde ha insatts när Peder Clemetsson anklagats för hor. Abraham Abrahamsson som var gift med Kirstin Uhlstadia dog 1656.

Augustin Olofsson som 1651 blev stadsskrivare i Torneå avlade vid häradstinget i Torne socken den 14 juli 1651 sin sockenskrivarens å bok. Efter ett kort inhopp av Carl Jöransson som

sockenskrivare 1655 återinsattes Augustin Olofsson. Vid häradstinget i Nedertorneå den 18 februari 1668 frågade Augustin Olofsson de 12 i nämnden och gemene man om de under hans 17 år som deras sockenskrivare kunde beskylla honom för någon oreda. De svarade enhälligt att han alltid tjänat dem troget och väl och önskade få behålla honom länge som sin sockenskrivare. Han blev också kvar på befattningen fram till sin död 1671. Änkan Cecilia gifte om sig 1672 med Johan Pihlcar från Uleåborg som blev stadsnotarie i Torneå.

Carl Jöransson som var uppsyningsman i Torneå 1650 utsågs den 9 juli 1655 till sockenskrivare. Carls hustru Brita var dotter till borgaren Hans Henriksson som var gift med Karin Oravainen. Carl avled omkring 1658 varefter änkan gifte om sig med Johan Jönsson, son till rådmannen guldsmeden Jöns Christoffersson Utter.

Johan Pihlcar som gifte sig med Augustin Olofssons änka Cecilia var stadsnotarie 1672-1679. Han upptas vid häradstingen 1678 som sockenskrivare bland annat i samband med en tvist andragen av styvsonen Per Augustinsson mot Lars Persson i Liedakka. Johan Pihlcar avlider 1680 och efterträds i längden 1681 av änkan varefter sonen Per Augustinsson redovisar gården i Torneå.

Peder Augustinsson begärdes vid häradstinget den 23 januari 1672 till sockenskrivare i sin faders ställe med en fullmakt av landshövdingen att därtill konstitueras. Han avlade sin ed efter den form landshövdingen hade avsatt däröver så lydande: *Jag Peder Augustinsson beder så Gud till hjälp, och hans helga evangelium, som jag skall och vill min konung trogen vara, och all hans skada avvärja, sedan skall jag och söka allmogens, dess skrivare jag är, bästa, flitigt och oförsummeligen upptecknande och omskrivande allt vad allmogen utgör, och hålla där riktighet uppå, så att fogden och uppbördsmannen, såväl som allmogen finna rätt, och det ej låta för makts skull, räddhåga, mänsämio, mågsämio, mutor, gåvor eller penningar, mig så Gud hjälpe till liv ock skäl.* Det är oklart om Peder Augustinsson någonsin tillträdde som sockenskrivare. Han signerar dock domboken i Torneå 9 januari 1683 med titeln Notarius vilket antyder att han då övertagit styvfaderns tjänst. Året därpå hade han lämnat notarietjänsten och blev handelsfiskal. Han är borta ur längden 1692. Jacob Elis upprätthöll tjänsten som stadsnotarie i Torneå 1684-1691.

Ananias Danielsson vann burskap i Torneå den 17 november 1668 och erlade 10 daler i burskapspengar. Den 11 maj 1669 köpte Ananias, som gift sig med Erik Grelssons dotter Kerstin, Sal. Anders Olssons gård i staden för 600 daler. Den 10 maj 1773 anklagades Ananias av notarien Johan Pihlcar för att 1671 ha tillvällat sig sockenskrivartjänsten i Övertorneå trots att landshövdingen utsett Peder Augustinsson. Ananias visade då upp ett tingsbeslut från länsman och tolvmän i Övertorneå 1671 som visade att de valt honom som sin skrivare samt att de åtagit sig att betala Augustin Olofssons änka för den tid han tjänstgjort 1671. Pihlcar hotade trots det att ta upp ärendet med landshövdingen men det är oklart vad som hände och troligen kvarstod Ananias som sockenskrivare i Övertorneå fram till sin död 1678 medan Pihlcar upprätthöll tjänsten i Nedertorneå.

Johan Rist benämns *Johan besökare* när han 1675 upptas i Torneå i anslutning till tullskrivaren Anders Planting. Johan Rist som var tullskrivare 1676-1680 tituleras sockenskrivare den 27 augusti 1687 då han med sonen Erik av Anders Planting kallades som vittne på rådstugan i Torneå. Rist utsågs troligen till sockenskrivare då han 1680 flyttade från Torneå till Lassheikki

i Vuono där han finns till 1688 varefter pigan Brita Rist tar över. Johan Rist synes ha varit den siste sockenskrivaren för Torne storsocken. Från 1680-talet synes Nedertorneå och Övertorneå socknar ha haft var sin skrivare. Nedan redovisas skrivarna för respektive socken fram till slutet av 1700-talet.

Sockenskrivare i Nedertorneå socken

Per Jönsson Kurki var son till Jöns Nilsson Kurki från Kiärsbäck som 1655 blivit borgare i Torneå. Jöns farfar tolvmannen Thomas Nilsson Kurki hade 1586 fått sin gård i Revolax vid Siikajoki bränd av ryssen och flyttade därefter till Kiärsbäck. Per Kurki anlätades tidigt som båtsman och tituleras från 1680-talet tidvis styrman då han seglar på Stockholm och Reval. Den 29 augusti 1697 tvistar han på rådstugan i Torneå men skepparen Mats Bittner från Stockholm om styrmanslön för att ha seglat Bittners skuta från Stockholm till Libau i Lettland och därifrån via Åland till Torneå. Den 28 juli 1703 diskuteras på rådstugan i Torneå en order från landshövdingen att Torneå skall ställa en skuta till kronans förfogande för seglats till Öregrund. Största skutan i staden ägd av Erik Henriksson, Erik Isaksson, Abraham Grape och Anders Andersson valdes och som styrman förordades Kurki som försökte slippa undan med hänvisning till nedsatt syn och att han inte på åtta år hade seglat på Öregrund. Från slutet av 1680-talet synes Per Kurki, som var gift med en dotter till stadsnotarien Augustin Olofsson, ha blivit sockenskrivare och verkar i den rollen fram till sin död 1710.

Anders Henriksson Hellant efterträdde Per Kurki som sockenskrivare. Hans farfarsfar var guldsmeden Torfast Abrahamsson från Hellan i Piteå som kom till Torneå i början av 1620-talet. Anders Hellants farmorsfarfar var birkarlahövdingen Henrik Larsson i Vojakkala. Anders Hellant var först gift med Brita Hermansdotter Kempe och efter hennes död 1739 ingick han ett nytt gifte 1741 med änkan Sophia Halsia. Anders Hellant som avlider 1746 hade på 1730-talet efterträtts som sockenskrivare och tingstolk av Josep Henriksson Brandt.

Josep Henriksson Brandt som var född 1694 var son till borgaren Henrik Josepsson. Modern Margareta var dotter till styrmannen Henrik Håkansson i Torneå. *Henrik Josepsson Tor* sakfälldes på rådstugan i Torneå den 30 april 1687 för att ha varit olydig och försumlig i tjänsten som stadsutridare vilket han utsetts till året innan. På rådstugan den 27 mars 1699 omnämns borgaren Henrik Josepssons hustru Margareta Henriksdotter Brandt och hennes syster Karin Henriksdotter Brandt som var gift med skräddaren Olof Bryngelsson. I slutet av 1710-talet arbetar Josep Henriksson för Anders Hellant och använder då efternamnet Brandt som han möjligen tagit efter modern. Josep Henriksson har efterträtt Hellant som sockenskrivare och tingstolk på 1720-talet och uppehåller tjänsten över 30 år till sin död 1755. Hans hustru Margareta Lang dör 1767. Faderns tvist 1705 om ängar i Vojakkala med Per Koure antyder en koppling till Vojakkala som dock inte har hittats.

Henrik Josefsson Brandt skriver efter faderns död en ansökan på finska till socknen om att få efterträda fadern¹¹: *Cunnialiset ja toimeliset miehet, Lautamiehet ia yhteinen cansa täsä Ala-Tornio pitäjäsä. Caikella sillä Kitollisuden muodolla, cuin yxi sidottu sydän, taita ylös ajatella, tahdon minä miös vellvolisesti tuta ja ylistä, sitä hyvyttä ja rackautta, jolla tämä culuisa*

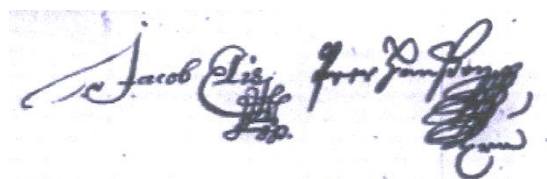
¹¹ H.J. Boström, Suomenkielinen viranhakuanomus v:lta 1755, Genos 1 (1930), s. 35-36.

Tornion seuracunda jo yli colmekymmendä vuotta ... nijncuin nyt, minun edesmennen Isä vainajani cuoleman cautta, sekä pitäjän Skrifwarin, että cäräjän Tulkin virca ja toimitus on tullut avoimexi ja joutilaxi, täsä culuisas seuracunnas ja sen cautta, myös minun pälrni sitä rascampi murhe cuorma langenut, minun rackhan muorini ja sisareni edescatsomises ja pallveluxes kyllä nöyräsä warattomassa tilasa ... ja coco yhteiselle cansalle minun nöyrän anomuxen, että heidän tavalisen mielisuosions ja cutzumisens cautta tulla ylösotetuxi sihen nyt joutilasna olevaisen pitäjän skrifwarin ja käräjätulkin toimituxen ja wiran

Henrik Josepsson har redan vid vårtinget 1755 börjat arbeta som sockenskrivare och tingstolk trots att den citerade ansökan framlades vid hösttinget. Henrik Josepsson Brandt upprätthöll tjänsten fram till sin död den 10 juli 1779. Efter Henrik Josefsson Brandts död framgår av 1780 års dombok att **Gustaf Bucht** från Hannukkala i Tengeliö tagit över befattningen och 1785-1796 innehas den av **Anders Hackzell** som 1800 följdes av **Isac Johansson Curtelius**.

Sockenskrivare i Övertorneå socken

Per Hansson som på 1670-talet flitigt seglar på Stockholm är i mitten av 1670-talet stadens kassör. Han synes ha varit son till borgaren Hans Hansson Koure och Anna Carlsdotter. Efter Koures död 1645 gifter sig änkan - som var dotter till Carl Josepsson i Vojakkala - med Henrik Mårtensson från Stockholm som blev borgare i Torneå 1649. Per Hansson upptas i mantalslängden för Torneå med hustru 1674. Han synes på 1680-talet ha utsetts till sockenskrivare i Övertorneå socken. Hans sista uppdrag torde vara det som refereras vid häradstinget i Övertorneå i augusti 1696 då sockenskrivare Per Hansson förordnas att upprätta ett arvskifte i Alkula medan sockenskrivaren Per Kurki med Hans Larsson Pakkainen upprättar ett inventarium av ett sterbhus i Nedre Raumo. Befattningen övergick 1697 till svärsonen Henrik Henriksson Strand. Året därpå synes Per Hansson ha avlidit och följs i längden av hustru Margareta.

Namnteckningar för stadsnotarien Jacob Elis och sockenskrivaren Per Hansson 1685

Henrik Henriksson Strand var son till borgaren och skepparen Henrik Henriksson Strand som var gift med en dotter till rådmannen Erik Grelsson. Henrik Strand uppges ha antagits som sockenskrivare i Övertorneå vid häradstinget den 22 november 1697 *uti Per Hanssons ställe, som för sin sjukdom inte vidare kunde sockenskrivartjänsten förvalta*. Vid Rådstugan i Torneå resolveras den 9 maj 1708 uppå sockenskrivaren Henrik Strands inlevererade begäran, att han *dimitteras från burskapet efter sina laga år därvid förblivit dock att han sig stadens till denna tid ådragna restantier forderligast afbördas och clareras*. Henrik Strand är sockenskrivare i Övertorneå till och med 1715 då han synes ha avlidit. Hustrun Ingeborg upptas därefter ensam på kyrkobordet och flyttar 1717 med dotter och måg till Ruskola.

Namnteckningar länsman Israel Svan och sockenskrivare Henrik Strand 1714

Israel Israelsson Svans far konstapeln Israel Svan med hustru upptas i anslutning till komminister Anund Curtelius 1698. *Hustru Kirstin Israel Svan*, troligen Israel Israelssons mor, upptas i Sieppijärvi 1701. Konstapeln Israel Svan synes ha varit son till Anund Curtelius hustru från ett tidigare gifte. Israel [Israelsson] Svan upptas 1709 sist i mantalslängden under Koivukylä med beteckningen son. Han är länsman 1711 och gifter sig samma år men har redan 1715 blivit änklings. Israel Svan har avgått från länsmanstjänsten och är sockenskrivare när han 1719 ingår ett nytt gifte med Magdalena Abrahamsdotter Burman från Torneå. Familjen flyttade 1728 till Ofoten i Norge där Israel blev länsman.

Petter Planting som var son till borgaren Anders Planting i Torneå förordnades till tingstolk i Övertorneå och accepterades av allmogens företrädare vid ting 22 juli 1723 *för dess bepröfwade goda förfarenheet uti finska språket*. Han omtalas som sockenskrivare i Övertorneå vid tinget 1732. Plantings första hustru Magdalena Kempe avled 1744 och han ingick 1746 ett nytt gifte med Anna Rosenberg. Petter Planting avled 1755.

Johan Jacobsson Grape, son till befallningsmannen Jacob Grape och Elisabet Calissia, var sockenskrivare i Nederkalix 1741-1755 och flyttar därefter till Övertorneå där han var sockenskrivare och tingstolk 1756-1771.

Zachris Hackzell, som var sockenskrivare och tingstolk 1772-1793, var gift med Anna Margareta Isacsdotter Grape i sitt första gifte och efter hennes död 1785 gifte han sig med Agatha Pipping. Zachris Hackzell dog 1804.